

Hygiena a stavebního právo při transformaci

25.6.2025 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Hygiena péče o děti

Ve sbírce zákonů bylo 18.06.2024 vyhlášena v částce č. 160/2024 Sb. pod číslem 160/2024 Sb. s účinností od 01.07.2024 Vyhláška o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých a dětských skupin.

Ve vztahu k transformovaným dětským domovům je klíčový § 12, odst. 2, který říká, že velká část z požadavků se nepoužije na rodinné skupiny v samostatných bytových jednotkách.

§ 12

(2)

Na rodinné a výchovné skupiny zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu²⁾ a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc¹⁾, které jsou umístěny v samostatných bytových jednotkách¹⁰⁾ se odstavec 1, § 3 odst. 5, § 4 až 6, § 13 odst. 1, § 14 až 20 a přílohy č. 1 až 4 nepoužijí.

Viz: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2024-160>

Hygiena práce

V průběhu roku 2023 a 2024 se v některých krajích ČR objevily otazníky ohledně plnění hygienických požadavků v transformovaných zařízeních (především v bytech).

Nejčastěji se objevovala otázka ohledně povinnosti zajistit oddělené sociální zařízení pro zaměstnance. Dle výkladu platné legislativy ze strany MŠMT, který potvrdilo i Ministerstvo zdravotnictví (MZ), neexistuje povinnost zřizovat speciální (oddělené) toalety/sprchy pro zaměstnance (viz dále).

Platná legislativa k otázce speciálního (oddělených) toalet/sprch pro zaměstnance

Hygienu práce (zaměstnanců, pochopitelně včetně zaměstnanců dětských domovů) upravuje nařízení vlády č. 361/2007.

To primárně říká v § 54 odst. 6 toto: „Záchod musí být zajištěn pro zaměstnance tak, aby nebyl od pracoviště vzdálen více než 120 m; při ztíženém přístupu, při nerovnosti povrchu, chůzi do kopce, členitosti přístupové cesty nesmí být vzdálen více než 75 m. Zpravidla se zřizuje jako kabinový splachovací a v každém podlaží, v němž je pracoviště určené pro trvalou práci. Zřizuje se odděleně podle pohlaví; na pracovišti do 5 zaměstnanců celkem lze zřizovat jeden společný záchod.“

Z nařízení nevyplývá povinnost zřizovat oddělené (speciální) hygienické zázemí pro zaměstnance, nezmiňuje, že zázemí nemůže být sdíleno s dětmi, o které osoby pečují.

Hygienické požadavky na prostory škol a školských zařízení upravuje speciálně vyhláška č. 160/2024 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých a dětských skupin. Tato vyhláška se tedy vztahuje i na prostory školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Ani ta nehovoří o tom, že by měly být

někjak odděleny toalety zaměstnanců (pečujících osob) od toalet dětí.

Stavební právo (kolaudace)

Výše citovaná hygienická vyhláška č. 160/2024 Sb. počítá s tím, že rodinné a výchovné skupiny mohou být umístěné v samostatných bytových jednotkách. V předmětném § 12, odst. (2) se odkazuje při vymezení pojmu „samostatná bytová jednotka“ na Vyhlášku č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu. Ta specifikuje požadavky na byt v § 49.

Z toho vyplývá, že pokud je rodinná skupina umístěna v bytě, musí splňovat požadavky na byt uvedené v § 49 vyhlášky č. 146/2024 Sb., nikoli požadavky na „Stavba pro výchovu a vzdělávání“ uvedené v § 52. O tom, že toto je jediný správný výklad vyhlášky 146/2024 ujistili zástupce MŠMT kolegové z MMR (Odboru stavebního řádu).

Závěr

Právní úprava stavebních a hygienických podmínek pro rodinné skupiny v DD je jednoznačná:

1. Pokud se rodinná skupina nenachází v samostatné bytové jednotce (v bytovém či rodinném domě), vztahuje se na ní § 52 vyhlášky č. 146/2024 Sb. (podmínky pro stavby pro výchovu a vzdělávání) a celá vyhláška 160/2024.
2. **Pokud je rodinná skupina umístěna v samostatné bytové jednotce (v bytovém či rodinném domě), vztahuje se na ní § 49 vyhlášky 146/2024 Sb. (podmínky pro stavby pro bydlení a byty)**

a většina z vyhlášky č. 160/2024 Sb. se na takovou skupinu nevztahuje (viz § 12 vyhlášky 160/2024).

Pokud v rámci budování zázemí pro transformované DD dochází k nákupu, výstavbě či přestavbě staveb pro bydlení, nemá docházet ke změně jejich kolaudace ze staveb pro bydlení na „stavby pro výchovu a vzdělávání“, ale má zůstat jejich kolaudace jako staveb pro bydlení. Kolaudací objektu jako stavby pro výchovu a vzdělávání by pozbyla smyslu novelizace hygienické vyhlášky č. 160/2024 Sb., kterou připravilo MZ ve spolupráci s MŠMT, protože takto kolaudované prostory by musely splňovat celou vyhlášku 160/2024 a nemohla by se pro ně uplatnit výjimka z větší části vyhlášky uvedená na základě podnětů MŠMT v § 12 vyhlášky č. 160/2024 Sb.

V rámci novelizace zákona č. 109/2002 Sb. navíc byla úprava dětských domovů přímo v zákoně doplněna o to, **že byty a rodinné domy v běžné zástavbě jsou preferovaným zázemím pro dětské domovy:**

„Pokud je to možné, péče zajišťovaná dětskými domovy probíhá v samostatných rodinných skupinách v bytech v bytových domech anebo v rodinných domech v běžné zástavbě.“

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/hygiena-a-stavebniho-pravo-pri-transformaci>